

PARLEM AMB...

J.M. Campos | Fotos de Joan Masats

Oriol Bohigas

Arquitecte de la paraula

Sempre parla clar i s'entén perfectament el que diu. Arquitecte de gran prestigi a tot el món, va deixar empremtes del seu tarannà quan va ser regidor de Cultura a l'Ajuntament de Barcelona.

Nascut a Barcelona el 1925, arquitecte des del 1951, és un personalatge que mai passa desapercbut. Tant en el món de l'arquitectura i el disseny urbanístic com en el de la política, el que diu Oriol Bohigas té un pes específic important. El seu despatx, MBM Arquitectes (on hi és associat amb d'altres arquitectes de prestigi com Martorell, Mackay, Capdevila i Gual) és un dels més prestigiosos, sense ser aliè al prestigi personal de qui va ser director de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, regidor de Cultura de l'ajuntament barcelonès i president de l'Ateneu de Barcelona. Autor de nombrosos llibres tant de camp arquitectònic com del polític, un dels seus títols publicats recentment el seu tarannà: *Contra la incontinència urbana. Recurs i jerarquia moral de l'arquitectura i la ciutat*, escrit el 2004.

PREGUNTA: Quina feina fa ara mateix?

RESPOSTA: Termino diversos encàrrecs al despatx, que ja té més de 50 anys d'existència. Som cinc socis i trehem amb una certa porodebitat projectes d'urbanisme i d'arquitectura. En aquests moments, estem

treballant molt en temes d'urbanisme però sempre procurem fer les coses d'urbanisme amb tendència a ser bàsicament arquitectòniques. A nosaltres ens diverteix més, si fem un projecte d'urbanisme, fer-ho com si fos d'arquitectura. La major part de les obres les fem a l'estranger, sobretot a França, Itàlia, Anglaterra, Holanda, etc.

P: Suposo que, després de tants anys de treball, les maneres de fer-ho han canviat...

R: En arquitectura i en urbanisme han canviat molt i per molts motius. Per exemple, la tecnologia ha evolucionat i requereix la presència de tècnics molt diversos. Abans, un arquitecte ho podia fer sol pràcticament tot, i ni entenia en tots els aspectes de l'arquitectura. Avui, això és impossible. Home, pot ser possible per a obres petites però per a treballs d'una certa envergadura la multifunció és total. En termes conceptuals, cal la presència de sociòlegs i economistes, així com la presència d'enginyers especialistes en moltes i diverses matèries. Avui, fer una obra arquitectònica és fer una obra d'equip, un grup de tècnics molt diversos que prové de la idea fonamental de la concepció inicial de l'arquitectura.

P: Quina línia arquitectònica se segueix avui? És rupturista o recupera el passat?

R: L'arquitectura sempre tendeix a la innovació i a la modernitat. No hi ha bona arquitectura que no sigui moderna a la història de la humanitat. L'arquitectura, com la música, la poesia, el teatre, etc., és modernitat o no és res. Quina és la línia innovadora actual? És molt difícil de definir-la, crec que la definició més adient seria la disbauxa, dit en termes positius. Fa 60 o 70 anys hi havia uns certs cànons estilístics que dominaven l'arquitectura. Avui en dia hi ha una dispersió total, de manera que és molt difícil parlar d'escoles. Es pot parlar de petites tendències que duren molt poc, però no d'escoles que determinin el cànon estilístic. El llam gran cànon va ser l'arquitectura racionalista, que va començar els anys 20 i arribà fins als 60 i que s'ha anat diluint en tendències estilístiques més complicades.

PLAERS 11

“ELS PROBLEMES
que té la plaça Reial, que
són molts, s’han començat
a corregir amb una cosa
molt senzilla: la netedat.”

P: Hi podria haver avui una línia modernista?

R: La paraula *modernisme* és perillosa. Hi ha dos conceptes diferents. A Catalunya vol dir un estil de finals del segle XIX que a la resta del món es diu *modern-style*, *art nouveau*, etc. I, en la terminologia internacional també vol dir modernitat radical. Si vostè em pregunta per la primera, li diré que tornar a un estil anterior és impossible, no ha passat mai a la història, i des de qualsevol punt de vista. Per tant, quan es torna a un estil antic, com va passar al Renaixement i, sobretot, al Neoclassicisme, es tracta d’una interpretació que ja no té res a veure amb l’anterior. Per això, ningú confon una catedral neogòtica amb una de gòtica, per exemple. És a dir, el retrobament amb coses antigues sempre té un to de novetat diferent.

P: Fem una comparació històrica, si es pot: qui té més mèrit, un arquitecte egipci dels que feien les piràmides o un d’actual?

R: Això no té cap resposta possible. En primer lloc, no és un problema de mèrits sinó d’àmbits culturals, circumstàncies, etc. I, abans,

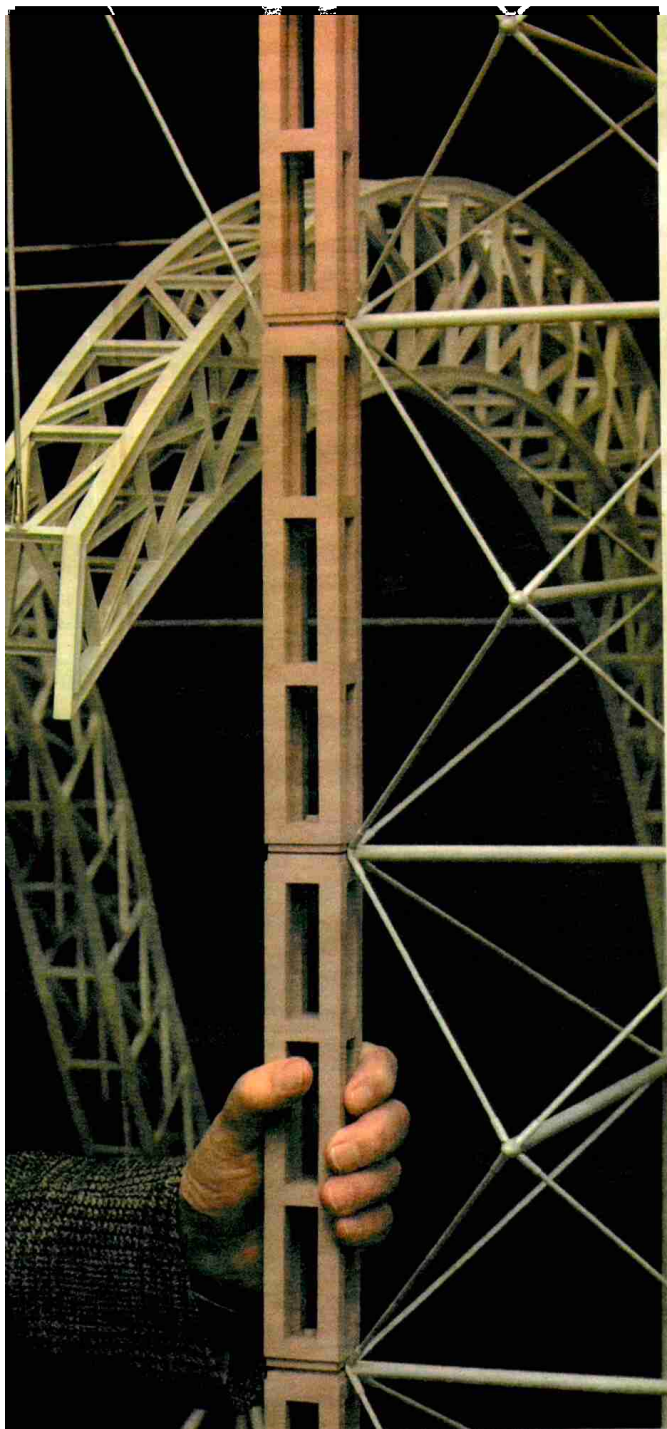
s’ha de discutir si hi va haver un arquitecte de les piràmides, ja que l’aportació individual apareix molt més tard. Les piràmides van ser la conseqüència d’una elucubració teològica, geomètrica i còsmica més que un projecte concret.

P: Tornem a l’arquitectura. Quina obra signaria que no sigui seva?

R: Sóc un apassionat del millor arquitecte del segle XX, Le Corbusier; per tant, m’agradaria fer-ho amb ell. I si la seva pregunta es refereix a quina és la línia arquitectònica que m’agrada, li diré que la de Le Corbusier.

P: Que no era arquitecte amb títol. Això vol dir que l’arquitecte neix, que no es fa?

R: Home, estem parlant d’un cas molt especial. En aquest cas és així, però convé no generalitzar-lo. Els grans arquitectes de la història han fet els seus estudis, a part dels del Renaixement. Per mi, el gran arquitecte del Renaixement va ser Miquel Àngel, i era escultor, poeta, pintor, etc., i no plenament un arquitecte.

lista. Algú deia, fa poc, que hem aconseguit tenir l'estat centralista més descentralitzat del món. I això és una contradicció tremenda perquè l'estructura segueix sent centralista però amb concessions puntuals a les autonomies per fer una descentralització que no és l'estructura pròpia de la totalitat de l'Estat.

P: No estar encotillat per cap partit li porta maldecaps?

R: He tingut càrrecs polítics, no gaires, però cap m'ha produït problemes. Quan vaig ser regidor de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona no tenia carnet de partit (tampoc el tinc ara) i això no em va crear problemes.

P: Vostè té el despatx a la plaça Reial, on també viu. Quan serà aquesta una gran plaça?

R: Crec que ja ho és. És un dels millors llocs de la ciutat. Miri, quan vaig a casa d'algun amic que viu a Pedralbes o Sarrià em quedo espantat de l'avorrit que és allò: llocs sense conflictes o que estan tan amagats que no es veuen. Jo crec que viure en una ciutat és viure al mig del conflicte, i la plaça Reial és ben al mig. A més, arquitectònicament i ambientalment és el lloc més bonic de Barcelona. Estic encantat de viure aquí, malgrat els problemes que té, que són molts i que últimament s'han començat a corregir amb una cosa molt senzilla: la netedat. Abans, regaven la plaça una vegada cada setmana, ara ho fan tres vegades al dia. Amb això sol ja hi ha un canvi radical. Ara s'està aconseguint que la gent no embruti tant, que es comporti millor, que no faci soroll... És a dir, aquesta tendència cap a suprimir el vandalisme està donant ja bons resultats. A pesar d'això, la plaça Reial encara no està bé perquè és defectuosa en molts punts que s'han de cuidar, i també cal frenar l'acumulació de turisme que, encara que sigui molt educat, ocupa massa espai vital.

P: Ja que parlem de civisme, què li semblen les Ordenances Cíviques de l'Ajuntament?

R: En sóc partidari, obertament. Pot ser que, en detall, hi hagi coses, algun tipus de persecucions, que tal vegada no caldrien, que es podrien matisar, però crec que un ajuntament té l'obligació de solucionar les coses que funcionen malament a l'espai públic. Es pot discutir si tot el que es prohibeix val la pena que es faci, o si hi ha matisos que es podrien millorar. Jo crec que tothom té el dret i la legitimitat de la reforma però, en un país civilitzat i amb una bona educació té, com sempre, un punt de repressió, de restricció, que s'ha d'exercir amb la màxima educació.

P: Què canviaria, si pogués, ara mateix de Barcelona?

R: L'àrea metropolitana. Crec que, des que la Generalitat va suprimir-la, tota aquesta àrea al voltant de Barcelona no s'ha pogut configurar amb una bona planificació. Jo crec que és una assignatura pendent que, en alguns punts, ha millorat particularment però no globalment. Hem de refer tota l'àrea metropolitana, que s'està convertint en un immens suburbi quan en realitat hauria de ser, almenys als voltants de Barcelona, una gran ciutat. En gran part, l'àrea metropolitana ha perdut la seva cohesió urbana per convertir-se en una descohesió plenament suburbial. ■

P: Parlem del Bohigas ciutadà, de la seva vida política. Com es troba ara?

R: Ara mateix, com la de qualsevol ciutadà corrent. És impossible ser ciutadà sense tenir preocupacions ni tendències polítiques, que poden o no coincidir amb els partits polítics. Aquest és el problema que, jo crec, tenen moltíssims ciutadans catalans, que tenen determinades tendències que no es corresponen exactament amb la dels partits, malgrat que, en un moment determinat, els puguin votar. Però hi ha una distància prou important entre els partits i la ciutadania com per pensar que, avui en dia, la ciutadania està una mica marginada per l'actuació dels partits.

P: Com veu l'Estatut, tal i com sembla que queda?

R: Tot el que depengui de Madrid sempre serà una obstrucció total a tot. El que està passant amb l'opa, per exemple, és significatiu. Amb l'Estatut, el que es va proposar era molt important perquè era un Estatut que tenia per finalitat canviar Espanya. Ara, amb aquest que ens donaran tindrem més facilitats però continuarem en un estat centra-

“L'ÀREA METROPOLITANA, des que la Generalitat la va suprimir, és una assignatura pendent i s'ha de refer tota.”

